

Οι αρχαιότητες του Μετρό Θεσσαλονίκης «στις ράγες»

/ [Επικαιρότητα](#)

Ως σύγχρονος μουσειακός χώρος, έκθεσης και αποθήκευσης, θα λειτουργήσει το κτήριο στη διασταύρωση των τροchioγραμμών (crossover) στον Σταθμό «Σιντριβάνι» για τις αποσπασμένες αρχαιότητες και τα κινητά ευρήματα των ανασκαφών του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης.

Το νέο μουσείο θα έχει ως κύριο άξονα αφήγησης την πολεοδομική εξέλιξη της πόλης, κατά μήκος της κεντρικής αρτηρίας της. Το Μουσείο θα φιλοξενήσει και θα αναδείξει μέρος των κινητών ευρημάτων και τις αποσπασμένες αρχαιότητες, που αποκαλύφθηκαν κατά την κατασκευή του Μετρό, και χωροθετείται εντός της Πανεπιστημιούπολης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, νότια της κεντρικής βιβλιοθήκης. Οι πολυετείς ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου κατασκευής του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου, στη Θεσσαλονίκη, έφεραν στο φως περίπου **300.000 κινητά ευρήματα** και απέδωσαν

έναν **μεγάλο αριθμό αποσπασμένων αρχαιοτήτων.**

Ο in situ αρχαιολογικός χώρος, Βόρεια είσοδος του σταθμού «Αγία Σοφία»

Όπως δήλωσε η **Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη** «Οι αποσπασμένες και προσωρινά αποθηκευμένες αρχαιότητες αποτελούν σπάνιο υλικό, που συνιστούν τεκμήρια της ιστορικής εξέλιξης της Θεσσαλονίκης, καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα προσέγγισής της, μέσα από τις υποδομές της αρχαίας πόλης, τα δημόσια δίκτυα, την τεχνολογία των κατασκευών και την οικοδομική της ιστορία. Επιπλέον, πρόκειται για αρχαίες κατασκευές, μεγάλης κλίμακας, που λόγω των διαστάσεών τους δεν είναι δυνατόν να φιλοξενηθούν σε συμβατικό κτήριο. Το ορθογώνιο υπόγειο κτίσμα στη διασταύρωση των τροχιογραμμών (crossover) στο Σταθμό «Συντριβάνι», που παραπέμπει σε ανασκαφική τομή και διαθέτει στατική επάρκεια σε μεγάλα φορτία, αποτελεί τον ιδανικό χώρο για την απόθεση και ανάδειξή τους. Το Μουσείο στο κτήριο του Crossover θα λειτουργεί αυτόνομα και, συγχρόνως, παράλληλα με το Μουσείο του Μετρό, που ήδη διαμορφώνεται για να λειτουργήσει, εντός του διατηρητέου κτηρίου στρατωνισμού, στο Μητροπολιτικό Πάρκο Παύλου Μελά. Τα ευρήματα που θα φιλοξενηθούν σε αυτά τα δύο μουσεία αφηγούνται και αναδεικνύουν την πολεοδομική εξέλιξη στο παλίμψηστο της Θεσσαλονίκης».

Το **Μουσείο**, στο **Σταθμό «Συντριβάνι»**, θα αναπτυχθεί σε τέσσερα επίπεδα συνολικής επιφάνειας **6.370 τ.μ.** Για την εξυπηρέτηση της μουσειακής χρήσης, αλλά και για την σύνδεση του κτηρίου με την πόλη δημιουργούνται υπέργειοι χώροι. Τα επίπεδα -1 και -2 θα λειτουργήσουν, κυρίως, ως εκθεσιακοί χώροι για τις αρχαιότητες, που αποσπάστηκαν από τις ανασκαφές. Εξέχουσα θέση μεταξύ αυτών κατέχει το τμήμα του decumanus maximus, που προέρχεται από την ανασκαφή του σταθμού «Αγία Σοφία». Αρχικά το τμήμα αυτό της οδού είχε σχεδιαστεί να επανατοποθετηθεί στον ίδιο τον σταθμό. Όμως, τροποποιήσεις που έγιναν στον σταθμό αυτό το 2017, κατέστησαν αδύνατη την εκεί επαναφορά του. Στο επίπεδο -3 θα εγκατασταθούν μουσειακές αποθήκες για τα κινητά ευρήματα των ανασκαφών, τμήμα των οποίων θα είναι προσβάσιμο στο κοινό. Στο ίδιο επίπεδο προβλέπεται και η εγκατάσταση όλων των απαραίτητων συνοδευτικών λειτουργιών.

Με απόλυτη συνέπεια τηρείται το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των μελετών επανατοποθέτησης των προσωρινά αποσπασθεισών αρχαιοτήτων στο Μετρό Θεσσαλονίκης, όπως είχε ανακοινωθεί από την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, στη Θεσσαλονίκη τον παρελθόντα Σεπτέμβριο.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, εντός του διμήνου Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2022 θα έχουν ολοκληρωθεί και θα έχουν εξεταστεί από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο οι μελέτες επανατοποθέτησης των προσωρινά αποσπασθέντων ευρημάτων σε συνδυασμό με τις μελέτες συντήρησης και ανάδειξής τους. Ήδη το

ΚΑΣ γνωμοδότησε ομοφώνως θετικά για την μελέτη επαναφοράς του κρηναίου οικοδομήματος, που είχε αποσπασθεί το 2017, στη βόρεια είσοδο του σταθμού «Αγία Σοφία», ανατολικά της μαρμαρόστρωτης πλατείας. Η επανατοποθέτηση του μνημείου προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του τρέχοντος έτους. Προ μερικών εβδομάδων ολοκληρώθηκε η επαναφορά της μαρμαρόστρωτης πλατείας, του στυλοβάτη και των κιόνων. Το μνημειακό σύνολο αποτελεί το πλέον επιβλητικό και πολυτελές αρχιτεκτόνημα του είδους, που έχει αποκαλυφθεί μέχρι σήμερα στην Θεσσαλονίκη, όχι μόνον ως προς τις διαστάσεις του αλλά και ως προς την κατάσταση διατήρησής του. Οι αρχαιότητες που αποκαλύφθηκαν κατά την διάρκεια των εργασιών κατασκευής του Μετρό στον σταθμό «Αγία Σοφία» είναι ισάξιας, αν όχι μεγαλύτερης, επιστημονικής σημασίας απ' ότι οι αρχαιότητες του σταθμού «Βενιζέλου».

Η ανοικοδόμηση του κρηναίου τοποθετείται στα χρόνια των διαδόχων του Κωνσταντίνου Α΄, στο ίδιο πολεοδομικό πρόγραμμα, με τον μαρμαρόστρωτο δρόμο. Το πίοσχημο νυμφαίο ανήκει στον τύπο με θεατρική πρόσοψη (*scaenae frons*) και ανοικοδομήθηκε σε επαφή με τη βόρεια οικοδομική γραμμή του *decumanus maximus* καταργώντας τμήμα του πεζοδρομίου και της βόρειας στοάς του δρόμου. Στην αρχική του μορφή ήταν ευθύγραμμο. Αργότερα προστέθηκαν τα πλαϊνά σκέλη. Τη λειτουργία του νυμφαίου εξυπηρετούσαν υδρευτικές υποδομές, δεξαμενή τροφοδοσίας καθώς και ένα πολύπλοκο και πυκνό δίκτυο αγωγών, υδροδοτικών και αποχετευτικών, που κατασκευάστηκαν πάνω στα ερείπια αστικών επαύλεων του 3ου-4ου αιώνα. Το μνημείο εμφανίζει συνεχείς μετασκευές, καθ' όλη τη διάρκεια του 5ου και του 6ου αιώνα. Στην οικοδομική φάση, που προστέθηκαν τα κάθετα πλευρικά σκέλη, διαμορφώθηκε, στην κύρια όψη του, μία ορθογώνια ανοικτή δεξαμενή, στο επίπεδο του δρόμου. Σε επόμενη φάση, διαμορφώθηκε πίοσχημος αναβαθμός, με χαμηλή ανοιχτή δεξαμενή και μαρμάρινες λεκανίδες, οι οποίες στηρίζονται σε ολόγλυφες λεοντοκεφαλές. Οι κάθετες επιφάνειες καλύπτονται είτε με ανάγλυφες μαρμάρινες πλάκες, είτε με ακόσμητες πλάκες μαρμάρου. Η κρήνη συνέχισε να λειτουργεί μέχρι τους σεισμούς του 7ου αιώνα, οπότε και ανακατασκευάζεται ως μικρή δεξαμενή, πάνω στο δυτικό σκέλος του αρχικού κτίσματος, με την επαναχρησιμοποίηση παλαιότερων μαρμάρινων μελών από το ίδιο το μνημείο.